

CARLOS PALACIO: L'HOME QUE TOTS HAURÍEM DE SER

(article publicat al Periòdic CIUDAD DE ALCOY el dia 13 de gener de 2011)

La meua estimada mestra de piano, l'alcoiana Mª Ángeles Palacios, em va parlar allà per la dècada dels vuitanta d'un compositor d'Alcoi que a ella li agradava molt. Es tractava de *Carlos Palacio*, un home que vivia a París i que havia escrit un quadern de peces per a piano titulades *España en el corazón*. Una d'aquestes peces arribà a les meues mans, i he de dir que la veia com una música diferent. No se si podia comprendre en aquell moment la profunditat del seu llenguatge, però m'atreia d'una forma especial. Un dia, iniciats ja els anys noranta, m'encontrava a una llibreria d'Alcoi mirant llibres i de sobte vaig veure a una prestatgeria el nom de Palacio en un lloc menut. El títol d'aquell volum era *Diario de Otoño*. La foto del mestre acompanyava aquell llibre vermell. El vaig comprar i aquella mateixa nit el vaig llegir. És un llibre menut de volum però a mi em va resultar d'un contingut immens, no sols per tot allò que s'hi troba sinó pel magnífic continent: un castellà ric i ben construït, d'aquells que abelliria pronunciar en veu alta; unes idees fresques, diferents, gosades, que connectaven directament amb l'esperit del jove lector. Vaig tornar a la llibreria una setmana més tard i en vaig comprar tres exemplars més, per regalar-los a amics meus, tan captivat com estava d'aquell descobriment. L'ama d'aquell negoci em preguntà si havia llegit les memòries de Carlos, a la qual cosa li vaig respondre negativament. Ella intentaria trobar-me un exemplar de *Acordes en el alma*, doncs estava exhaurit. Així ho aconseguí i des de llavors aquest llibre és un d'aquells de capçalera a ma casa. Poques obres literàries m'han aportat tantes coses i m'han fet gaudir del plaer de llegir. El relat de Palacio convidant-nos a conèixer la seua vida t'arrossega d'una forma quasi devota. Quin goig llegir aquells pàrrafs plens d'història, de sentiments, d'aventures i desventures, i sobre tot d'una infinita tendresa. Fotografies vàries, cartes d'Alberti, retrats de grans pintors, ... tot un material envoltat d'una prosa ben construïda, natural, sincera, visceral. Un dia de 1993 vaig decidir escriure una carta a Palacio. En ella li demanava que m'informara on trobar partitures seues i on poder aconseguir altres llibres d'ell, si és que en tenia. Aquella carta fou adreçada a la *Rue des Gravilliers* de París, on segons els seus llibres vivia el mestre. La carta plena d'admiració i de juvenil entusiasme fou escrita amb el dubte de si li arribaria, o de si li molestaria. Un diumenge a la nit, quatre dies més tard d'enviar la carta, tornava a casa per la nit després d'haver estat gravant un disc amb La Xafigà de Muro als Estudis Tabalet de València. Ma mare em va cridar des de la seua habitació per dir-me: "T'ha telefonat un amic teu de París, m'ha dit que li diuen Carlos, i que vol parlar amb tu". Jo no ho podia creure. Sobre la tauleta estava escrit en un paperet el nom de Carlos Palacio i un nombre de telèfon amb el prefix francès. Quasi no vaig dormir. Mirava la foto de Carlos al llibre, rellegia mil i una vegada els seus fragments que més m'agradaven. L'endemà vaig telefonar a primera hora. Una veu femenina, molt dolça em va contestar: "Allò? Qui est?" Jo li vaig parlar amb francès i em vaig presentar. De sobte la veu em va parlar en castellà i em digué plenà d'eufòria que era una alegria parlar amb mi. Que la meua carta els havia omplert de felicitat per pensar que a la seua terra hi havia gent jove que se'n recordava d'ells. Aquella preciosa veu era la d'Emília, una guapa dona de Moixent de la qual jo havia llegit moltes coses a les memòries de Palacio. En seguida li donà el telèfon a Carlos: « Encantado !! Podem parlar valencià ? ». Aquelles foren les primeres paraules que establirem, aquella fou la primera conversa entre dos amics. Parlarem de moltes coses, del que estava fent, del que volia fer, dels meus gustos, de la família... D'aquesta guisa s'inicià una relació d'amistat autèntica i bellíssima que començà de forma epistolar (gelosament garde totes i cadascuna de les seues cartes...), sobre tot en la meua estada d'estudis a Viena. Carlos sempre m'animava i em recomanava savis propòsits. Quantes vegades m'he sentit jo vell davant aquell jove que tenia seixanta anys més que jo. Fins que en 1995 ens poguérem

conèixer personalment a París. Jo m'encontrava en la capital del Sena a mig camí de Bèlgica, on tenia una gira de concerts. Li vaig telefonar i es presentarem en sa casa la meua companya Maido, la soprano alcoiana Maria Ribera (una de les millors veus que he pogut dirigir mai) i jo mateix. Carlos ens esperava a la porta. Es varem abraçar com si fórem dos vells amics que es trobaven de nou. Havíem parlat tant, li havia contat tantes coses... Els escassos metres d'aquella estança estaven plens de records, llibres, fotografies, quadres... Tenia la sensació d'entrar en un santuari. Destacava una fotografia de Carlos en el Cantó Pinyó d'Alcoi, braços en alt i dirigint l'Himne de Festes. "*Abí no estava dirigint sols un himne*", ens comentava, "*estava dirigint el començament d'una nova vida*". El rostres d'Emília i de Carlos estaven plens de felicitat en rebre a gent de la terra. Des de llavors la nostra amistat va continuar molts anys. "*Escriu-me un sobre buit, si no tens temps d'escriure cartes, així ja sé jo que has pensat en nosaltres...*" em deia per telèfon. En 1997 Carlos ens va dir adéu. Un any més tard, Maido i jo anarem a París a veure Emília. Ella, que ja vivia amb els seus fills, ens va rebre al vell pis de la *Rue des Gravilliers*, va encomanar dinar al Restaurant xinès que tant estimava Carlos, i tots tres varem parlar, riure, plorar... mentre els records de Carlos ens feren nosa i ens acompanyaven. Aquella seria la última volta que varem veure a Emília en vida.

Carlos li parlava a Amando Blanquer i a Adrián Miró de la nostra relació d'amistat epistolar. Finalment vaig conèixer tots dos i d'ells he après, i d'ells he gaudit. Tres amics que tenien en comú la música i dues ciutats, Alcoi i París. Passats els anys he tingut la sort de compartir amb ells la meua professió i la meua vida personal. Després que Carlos ens deixara, un dia que Blanquer estava a ma casa i va veure la foto dedicada de Palacio que presideix la meua humil llar em digué: "*Carlos representa l'home que tots hauríem de ser i que no s'atrevim a ser-ho*".

És difícil trobar gent que faça dels seus ideals i de la seua visió de la vida un model coherent i exemplar de convivència. L'artista compromès, l'home compromès, l'amic compromès... La seua música que he pogut interpretar al piano o dirigir (les cançons d'Alberti, les de Cervantes, la versió de banda de *Las Compañías de Acero*, eixe extraordinari *Llanto de Muerte por María Luisa*) esdevé aliment reconfortant de l'ànima. Quasi de forma terapèutica, les notes de Carlos, sortides des de la sinceritat més ferma a ell mateix, t'envolten d'una màgia particular. "*Como compositor no tenía derecho a alejarme de la vida (...)* *Yo no puedo dividirme en dos, no tengo más que una conciencia, en la que se funden el hombre y el compositor*" escrivia al seu llibre de memòries.

En el Centenari del seu naixement és bo, just i necessari reivindicar la seua figura. Tan de bo el record de la vida i de l'obra de Carlos Palacio serva d'exemple i d'alè a tots aquells que estimem l'art com autèntica via de comunicació entre els homes i com a recurs inefable per fer d'aquest món un lloc més humà per conviure.

José R. Pascual-Vilaplana
Muro, desembre de 2010